

ΕΝΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ... ΣΤΟ «ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ»

Ιάκωβου Γ. Βαγιάκη

Ο Ν. Μπατζάκης για τον οποίο ήδη έχω γράψει ("συλλογές", Οκτώβριος 2003, σελ. 1085) ήταν συμμαθητής μου στο Saint - Paul και υπήρξε από τους πρώτους που είχα στρατολογήσει στο ΕΘΝΙΚΟ ΚΟΜΙΤΑΤΟ. Ήταν εύσωμος, δραστήριος και παράτολμος. Όμως αυτό που θα περιγράψω τώρα, ξεπερνά τα όρια κάθε λογικής.

Στο σπίτι του στη λεωφόρο Ηρώων Πολυτεχνείου (τότε Βασιλέως Κων/νου) αριθμός 11, που υπάρχει ακόμη και σήμερα, κατοικούσε σε επιταγμένο δωμάτιο ένας γερμανός λοχαγός. Αυτός είχε στη Γερμανία ένα γιο περίπου 15 ετών, δηλαδή συνομήλικό μας, γι' αυτό συμπαθούσε τον Νίκο που δεν τον φοβόταν καθόλου. Είχε περίπου την ίδια σωματική διάπλαση με τον Νίκο και όλα όσα ανέφερα μέχρι τώρα εξηγούν τα όσα ακολουθούν.

Ήταν φθινόπωρο του 1943. Είχε αρχίζει να βραδιάζει. Ο Τομεάρχης μας Μιχ. Δελαγραμμάτικας, ο Ανδρέας Σκορδομύτης που σκοτώθηκε στον βομβαρδισμό της 11-1-1944, ο Δημ. Χαλιάσος που μετά τον πόλεμο υπήρξε διευθυντής της Ουρο-

λογικής Κλινικής του Τζανείου Νοσοκομείου, ο Π. Ρούσσης, ο Γιώργος Νικολακάκος, ορθοπαιδικός τ. διευθυντής στο ΚΑΤ και εγώ, είχαμε μαζευτεί στο γραφείο του περιοδικού ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ ("συλλογές", Μάρτιος 2000, σελ. 230-1 και "συλλογές", Δεκέμβριος 2003, σελ. 1343), που ήταν εκείνη την εποχή το στρατηγείο μας όπως το λέγαμε. Ο χώρος ήταν γεμάτος με παράνομο τύπο που ετοιμαζόταν να μοιραστεί στους ομαδάρχες και να προωθηθεί στις ομάδες για διανομή. Κάποια στιγμή ακούστηκε χτύπημα στη σιδερένια και με διαμαντέ κρύσταλλο εξώπορτα. Πήγα αμέριμνος να ανοίξω και μέσα από το κρύσταλλο διαγράφηκε η σιλουέτα ενός γερμανού αξιωματικού. Δεν άνοιξα, αλλά τρομαγμένος πήγα στο γραφείο και ενημέρωσα τους άλλους. Το μυαλό όλων μας πήγε στην προδοσία. Ο Μιχάλης Δελαγραμμάτικας άρπαξε το 38άρι ΚΟΛΤ που είχε πάντα μαζί του και είπε «θα τον σκοτώσω». Τον ακολούθησα στον διάδρομο, εκείνος άνοιξε την εξώπορτα και τότε είδαμε πράγματι να στέκεται στο κατώφλι έ-

νας σωματώδης γερμανός αξιωματικός, που δεν μπορούσαμε να διακρίνουμε τα χαρακτηριστικά του. Ο Μιχάλης τον ρώτησε «Βας Βόλενζι;» (τι θέλετε;). Εκείνος κάτι γρύλισε μας έσπρωξε και προχώρησε στον σκοτεινό διάδρομο. Μόλις όμως μπήκε στο φωτισμένο γραφείο, είδαμε εμβρόντητοι ότι ήταν ο ... Νίκος! Ακολούθησαν στιγμές σιωπής και ξάφνου ορμήσαμε όλοι σαν με σύνθημα και αρχίσαμε να τον καρπαζώνουμε. Έκατσε και τις έφαγε χωρίς να αντισταθεί. Αυτό του έλειπε. Τι είχε συμβεί; Ο Νίκος φαίνεται ότι δεν είχε τι να κάνει και επειδή γνώριζε ότι είχαμε μαζευτεί για τη διανομή του τύπου, σκέφθηκε να μας τρομάξει. Φόρεσε τη στολή του Γερμανού που του πήγαινε γάντι, ζώστηκε το θάρι πλακέ πιστόλι του και... ήλθε χωρίς να σκεφθεί τις συνέπειες. Κανείς δεν έμαθε ποτέ αν ο Μιχάλης Δελαγραμμάτικας θα πραγματοποιούσε την απειλή του να σκοτώσει τον «Γερμανό»...

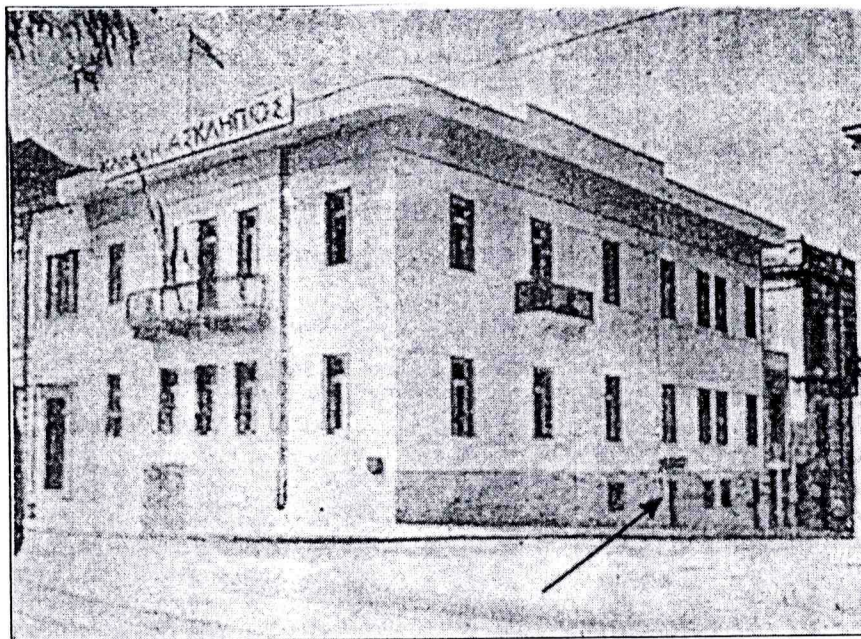
Όμως αυτή η ιστορία είχε και το τέλος της, ευτυχώς αίσιο. Κάποια στιγμή έπρεπε να πάμε στα σπίτια μας. Για λόγους ασφα-

λείας αφήσαμε τον Νίκο να προηγηθεί και εμείς ακολουθήσαμε. Επειδή ήδη είχε βγει το φεγγάρι, απολαύσαμε το θράσος και το θάρρος του Νίκου σ' όλο του το μεγαλείο. Από τη διασταύρωση της Ηρώων Πολυτεχνείου με την Μπουμπουλίνας μέχρι το σπίτι του Νίκου, δηλαδή για σχεδόν επτά τετράγωνα, συναντήσαμε πλήθος γερμανών στρατιωτών που βλέποντας ολόκληρο «Λοχαγό» τραβούσαν περιποιημένες χαιρετούρες και ο αθεόφοβος ο Νίκος, ψύχραιμα ανταπέδιδε!!

Σκεφθήκατε τι μπορούσε να συμβεί αν κάποιος απ' αυτούς, για κάποιο λόγο τον σταματούσε για να τον ρωτήσει κάτι; Εγώ το σκέφτομαι και ακόμη ανατριχιάζω...

Το περιστατικό γρήγορα ξεχάστηκε. Η συνεχής δράση και ο καθημερινός κίνδυνος δεν επέτρεψαν να γίνει διαφορετικά. Βέβαια ο Νίκος, αφού όλα ηρέμησαν, άκουσε τα σχολιάνά του από τον Τομεάρχη μας Μιχάλη Δελαγραμμάτικα.

Όμως αυτό δεν τον εμπόδισε να κάνει πάλι το δικό του, αυτή τη φορά μαζί με τον Π. Ρούσση στο περιστατικό της Κομαντατούρας. Ήταν τόσο εκρηκτικός που δεν συγκρατιόταν εύκολα. Άραγε τι απέγινε εκεί στην Αμερική που πήγε μετά την απελευθέρωση; Μέχρι τώρα δεν έμαθα.

- Προπολεμική διαφημιστική κάρτα της Κλινικής ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ. Το βέλος δείχνει την είσοδο από την οποία ξεκινούσε ένας διάδρομος. Το πρώτο και το δεύτερο δωμάτια στα δεξιά του στέγαζε τα δύο γραφεία του περιοδικού ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ.

ΚΛΙΝΙΚΗ "ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ,,

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 59

ΠΡΩΗΝ ΜΕΓΑΡΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ (ΤΕΡΤΙΩΣ)

ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦ. 43-566

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΑΤΡΟΣ Γ. Α. ΚΥΡΙΑΚΑΚΟΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ -- ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

ASSISTANT ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ - ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ - ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ

ΡΑΔΙΟΝ ΑΚΤΙΝΕΣ Χ

ΔΙΑΘΕΡΜΙΑΙ ΥΠΕΡΒΡΑΧΕΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΩΝ

ΘΑΛΑΜΟΙ ΛΟΥΞ ΚΑΙ ΔΩΜΑΤΙΑ Α'. Β'. Γ'. ΘΕΣΕΩΣ

ΥΔΡΟ ΘΕΡΜΟΝ ΚΑΙ ΨΥΧΡΟΝ ΕΙΣ ΘΑΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΘΑΛΑΜΟΥΣ

ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΕΡΜΑΝΣΙΣ

- Οπίσθια όψη της διαφημιστικής αυτής κάρτας. Ο Γ. Κυριάκος διετέλεσε μεταπολεμικά Δήμαρχος Πειραιά.

ΤΟ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ

Ένα Πειραιώτικο κατοχικό περιοδικό

Του **ΙΑΚ. Γ. ΒΑΓΙΑΚΗ**

Αφορμή για το δημοσίευμα αυτό ήταν ο λαχνός Σ. 974 των Συλλόγων Τ.185, καθώς και το άρθρο του κ. Δημ. Κρασονικολάκη στο περιοδικό *de facto* της Πειραιϊκής Πολιτείας Τ 2 με τίτλο «Ο Πειραιϊκός Τύπος της Κατοχής» (1941-45). Σ' αυτό ο κ. Κρασονικολάκης γράφει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«14. **ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ**. Στο βιβλίο της *Οντέτ Βαρών*, αναφέρεται από έντυπα του 1944 σαν "λαμπρή μαθητική προσπάθεια" μέσα από το άρθρο του *Γιάννη Καραμήτσου* "Περιοδικά των νέων στον Πειραιά τα χρόνια της κατοχής», εφημ. "Φωνή του Πειραιώς", 17.3.1948, διευθυντής, ο *Γ. Νικολακάκος*, αρχισυντάκτες οι *Β. Γαλανός* και *Χαλιάσος*. Από κάτω η ένδειξη *ΛΑΝΘΑΝΕΙ* υπονοεί ότι δεν έχει βρεθεί κανένα αντίτυπο.

Κρατώ στο αρχείο μου το 2ο τεύχος του περιοδικού της 15 Οκτωβρίου 1943. Δεκαπενθήμερος μαθητική επιθεώρησης, εκδίδεται υπό ομάδα μαθητών. Διευθυντής - αρχισυντάκτης *Δημήτρης Αλ.*

Το πρώτο τεύχος του κατοχικού περιοδικού «Το Γλυκοχάραμα». Χαλιάσος. Συνδιευθυντής, διαχειριστής ο *Γεώργιος Γ. Νικολακάκος*. Άρα το 1ο φύλλο θα κυκλοφόρησε στις 1.10.1943 σελ. 16+4 του εξωφ. τιμή φύλλου δρχ. 1.500. Γραφεία *Μπουμπουλίνας 20α*.

Επειδή τυχαίνει να γνωρίζω τα σχετικά μ' αυτό το περιοδικό, τα δημοσιεύω ώστε να

ριχτεί φως σε μία άγνωστη πτυχή της κατοχικής περιόδου στον Πειραιά.

Το ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ δημιουργήθηκε από το τμήμα Νέων της αντιστασιακής οργάνωσης ΕΘΝΙΚΟ ΚΟΜΙΤΑΤΟ στο οποίο ήμουν ενταγμένος.

Ο γιατρός σήμερα *Γιώργος Νικολακάκος* που ήταν κι' αυτός μέλος της οργάνωσης, είχε πείσει τον θείο του χειρουργό - γυναικολόγο *Γεώργιο Κυριακάκο*, που διετέλεσε μεταπολεμικά Δήμαρχος Πειραιώς, να μας παραχωρήσει τη χρήση δύο συνεχόμενων γραφείων στο ημιυπόγειο της κλινικής του *ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ*, που είχαν είσοδο στην οδό *Μπουμπουλίνας 20α*. Τα γραφεία αυτά ήταν το στρατηγείο ας πούμε της οργάνωσης στον Πειραιά. Από εκεί ξεκίνησαν όλες οι δραστηριότητες όπως π.χ. η διανομή του παράνομου τύπου του Εθνικού Κομιτάτου. Η συνεχής κίνηση των νέων που μπαινόβγαιναν ' στα γραφεία, μαζί με το γεγονός ότι ακριβώς απέναντι στεγαζόταν μία γερμανική υπηρεσία, ανάγκασε τους υπεύθυνους της οργάνωσης των οποίων η ψυχή ήταν ο *Μιχ. Δελαγραμμάτικας*, να λάβουν προληπτικά μέτρα ασφαλείας. Ιδρύθηκε λοιπόν νόμιμα το 15ήμερο περιοδικό «ΤΟ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ», με έδρα τα γραφεία της οργάνωσης. Εξ αρχής την ευθύνη της έκδοσης είχαν οι *Γιώργος Νικολακάκος* και *Δημήτρης Χαλιάσος*, μετέπειτα υφηγητής ουρολογίας και Διευθυντής της ουρολογικής Κλινικής του *Τζανείου Νοσοκομείου*.

Το χαρακτηριστικά των τευχών που κυκλοφόρησαν είναι:

- α) Το πρώτο τεύχος με αριθμό 1, κυκλοφόρησε την 1 Οκτωβρίου 1943, είχε διαστάσεις 16,5Χ23 εκατ. 12 σελίδες, Δ/ντή τον *Γ. Νικολακάκο*, αρχισυντάκτη τον *Δ. Χαλιάσο*, Οικονομικό Διευθυντή τον *Α. Γαλάνη* και ο τίτλος του ήταν «ΤΟ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ». Τιμή 600 δρχ.
- β) Το δεύτερο τεύχος, εκτός αυτών που παραθέτει ο κ. Κρασονικολάκης, προσθέτω ότι είχε διαστάσεις 17Χ25 εκατ. και ότι ο τίτλος του ήταν «ΓΛΥΚΟ ΧΑΡΑΜΑ» και όχι «ΤΟ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ» που είχε το προηγούμενο.
- γ) Το τρίτο τεύχος με αριθμούς 3-5 κυκλοφόρησε την 1η Δεκεμβρίου 1943, είχε διαστάσεις 16Χ23 εκατ. 16 σελ. + 4 εξώφυλλο, Δ/ντές τους *Δ. Χαλιάσο - Γ. Νικολακάκο* Εκδοτική Επιτροπή τους *Ι. Βαγιάκη, Ι. Σαμαρά, Ν. Μπατσάκη, Α. Σκορδομύτη, Π. Ρούσση* και ο τίτλος του ήταν «Το ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ. Τιμή δεν έγραφε.

Μία σημαντική βελτίωση ήταν το ωραιότατο ειδικά ζωγραφισμένο από τον *Μιχ. Νικολινάκο* εξώφυλλο.

Το τρίτο τεύχος ήταν και το τελευταίο. Την 11/1/1944 έγινε ο καταστροφικός βομβαρδισμός του Πειραιά από τους συμμάχους. Όλοι φύγαμε για την Αθήνα εκτός από τον συμμαθητή μου *Ανδρέα Σκορδομύτη* που ήταν στην εκδοτική επιτροπή. Σκοτώθηκε εκείνη την ημέρα μαζί με όλη του την οικογένεια από βόμβα που έπεσε στο σπίτι τους.